

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ČAPS
Česká asociace
pečovatelské služby

Nejste na to sami – podpůrné skupiny pečujících osob jako součást
pečovatelských služeb
Registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_098/0015275

Česká asociace pečovatelské služby 2020
www.caps-os.cz, caps@caps-os.cz

PALIATIVNÍ PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ

Informace pro neformální pečující

PhDr. Yvona Jungbauerová, sociální pracovníce

Paliativní péče

Paliativní péče je definována jako péče, jejímž účelem je zmírnění utrpení a zachování kvality života pacienta, který trpí nevyléčitelnou nemocí.

Zaměřuje se nejen na samotné nemocné lidi, ale též na jejich rodiny a blízké okolí.

Základní úkoly paliativní péče

- Tlumení bolesti, strachu a úzkosti
- Zabezpečení biologických potřeb, pomoc při sebeobsluze
- Lidská blízkost, důvěra a bezpečí
- Komunikace včetně empatického naslouchání
- Soukromí bez osamělosti
- Urovnání osobních záležitostí
- Smysluplná náplň volného času
- Spiritualita ve smyslu duchovního zaopatření, smíření a uspokojení potřeb (nejen) věřících lidí

Komu je určena paliativní péče

Především pacientům, kteří trpí onemocněním v pokročilém nebo konečném stádiu. Tuto skutečnost si uvědomují a podílejí se na tvorbě léčebného postupu, kdy jejich přání a vůle jsou základním rámcem pro poskytování paliativní péče.

Etické aspekty v paliativní péči

Dříve vyslovené přání je právní koncept, který nabízí:

- Možnost sepsat svá přání a představy, jak chceme nebo nechceme být léčeni v době, kdy o nás budou rozhodovat jiní.
- Bývá sepisováno často proto, že si člověk nepřeje prodlužování života za každou cenu bez ohledu na jeho kvalitu.
- Z tohoto důvodu člověk například odmítá v konečné fázi svého onemocnění oživit pomocí resuscitace nebo odmítá v posledních dnech svého života převoz do nemocnice. Místo toho požaduje adekvátní léčbu bolesti a tišení utrpení v domácím prostředí.

Komunikace s umírajícím

- Udělat si na rozhovor čas, klidné prostředí, stručnost, věcnost, brát na vědomí mimoslovní komunikaci
- Používat otevřené otázky, trpělivost, vcítění, empatie
- Nedávat zbytečné rady, nepřerušovat nemocného v hovoru
- Používat prvky aktivního naslouchání
- Dovolit, aby se ticho stalo součástí konverzace
- Dovolit smutek a žal

Při nastavování péče

Co vše mám zajistit? Jaké sociální služby a zdravotní péči mohu využívat? Dají se kombinovat? Můžu požádat ještě někoho, aby mi s péčí pomohl? Kde a kdo mi s tím pomůže?

Instituce, se kterými můžete přijít do kontaktu:

- **Obecní úřad** – vykonává sociální práci, na sociální pracovníky se můžete obrátit s jakýmkoliv dotazy ohledně péče, mohou asistovat při vyřízení dávek, hledání vhodných služeb a poskytnout potřebné informace.
- **Úřad práce ČR** – na úřad práce se obracíme při vyřizování příspěvku na péči, případně

dalších dávek. Úřad práce může pomoci zprostředkováním zaměstnaní nebo rekvalifikace, věnuje se profesnímu poradenství. Dozvíte se zde otázky týkající se: „Pečující a práce“ – Pečující osoba může být výdělečně činná, může být evidována na úřadu práce a čerpat podporu nezaměstnanosti, dlouhodobé ošetrovné, příspěvek na mobilitu, průkaz zdravotně postižené osoby, kompenzační pomůcky.

- **Česká zpráva sociálního zabezpečení** – na ČSSZ se obracíme ve věci důchodu uznávání péče jako náhradní doby pro jeho výpočet. Pod ČSSZ spadá přímo pracoviště okresní správy sociálního zabezpečení a rovněž lékařská posudková služba, jejichž lékaři posuzují zdravotní stav v procesu přiznávání příspěvku na péči.

Jaké profesionální služby mohou s péčí pomoci

a) Pomoc se zajištěním péče o blízkou osobu v domácnosti

Obracíme se na terénní služby – pečovatelská služba, osobní asistence. Sociální služby jsou za úhradu. Zdravotní péči formou Mobilního hospice, který má ve svém týmu 24 hodin denně, sedm dnů v týdnu přítomného lékaře.

Domácí zdravotní péče – agentury domácí zdravotní péče, prostřednictvím kvalifikovaných zdravotních sester. Domácí zdravotní služba je placena ze zdravotního pojištění, na 14 dní může domácí péči předepsat lékař, který propouští vašeho blízkého z nemocnice. Praktický lékař vašeho blízkého předepisuje domácí péči max. na tři měsíce, pak je nutné znovu péči předepsat, zpravidla 3x 1 hodina denně.

b) Zajistit péči během dne mimo domov

Denní stacionáře, centra denních služeb atd. V tomto typu služeb je o klienta během dne pečováno, pomocí různých aktivit, jsou rozvíjeny jeho schopnosti a klient je v kontaktu s dalšími lidmi. Sociální služby jsou za úhradu.

c) Pár dní na odpočinek

Máme možnost využít tzv. odlehčovací (respitní) službu, která se v té době o naši opečovávanou osobu postará. Tyto sociální služby jsou za úhradu.

Úmrtí a organizace pohřbu

V případě, že blízký zemře doma, je nutné:

- Zavolat lékaře – koronera, případně praktického lékaře či lékaře rychlé záchranné služby
- Lékař vyplní tzv. List o prohlídce zemřelého. List o prohlídce zemřelého má tři části – jednu část si ponechá lékař, druhou část zašle lékař matrice a poslední díl obdrží blízcí pro zařizování pohřbu.

- Připravte si občanský průkaz zemřelého, rodný (a příp. oddací) list a kartičku pojištěnce.

Při úmrtí blízkého nezapomeňte, že máte rodinu a přátele, kteří vám mohou pomoci sdílet břemeno povinností a být vám psychickou oporou.

Co je třeba vyřídit po úmrtí

Vyřízení úmrtního listu

List o prohlídce zemřelého (viz výše) lékař doručí na matriku dle místa úmrtí, ta provede zápis do knihy úmrtí. Matrika dále zařídí vystavení úmrtního listu – k tomu potřebuje občanský průkaz blízkého, rodný (či oddací) list blízkého a fakturu o zaplacení pohřbu. Občanský průkaz a další dokumenty na matriku doručí vámi. vybraná pohřební služba, případně vy sami. Úmrtní list matrika vydává do 30 dnů, vyzvednout jej lze osobně či bude zaslán na vaši adresu (objednatele pohřbu).

- Matrika dále předá informaci o úmrtí na Českou správu sociálního zabezpečení, kde budou automaticky pozastaveny výplaty dávek jako např. starobní, invalidní důchod apod.
- Pokud měl blízký priznán příspěvek na péči, do 8 dnů nahlaste na kontaktní pobočce Úřadu práce ČR úmrtí blízkého.
- Na pobočku Úřadu práce ČR odevzdejte průkaz osoby se zdravotním postižením (TP, ZTP, ZTP/P).
- S úmrtním listem se dostavte k přepisu (ukončení) smluv na telefon, odběr plynu, elektřiny, vody, pokud byly psány na zemřelého.
- Na pobočce okresní správy sociálního zabezpečení dle vašeho trvalého bydliště můžete podat žádost o pozůstalostní (vdovský, vdovecký, sirotčí) důchod, a to až pět let zpětně. Informujte se, zda máte nárok.
- Dědické řízení zahajuje na základě informace z matriky okresní soud (dle trvalého bydliště zemřelého), který pověří notáře k vedení dědického řízení. V tomto případě nemusíte činit žádné kroky, vyčkejte, až vás notář sám osloví.

- www.paliativnimediceina.cz
- www.paliace.cz
- www.cestadomu.cz
- www.hospice.cz
- www.pecujdoma.cz/skola-pecovani
- www.linkos.cz/ceska-onkologicka-spolecnost-cls-jep

